

Annabi Sakari xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala naxa Annabi Sakari xεε Darisalamu Perise mange Dariyusi xa waxati. Isirayilakae nu bara ne tongo solofere raba konyiya kui Perise boxi ma e xa kuye batui xa fe ra, konɔ Ala naxa a niya Dariyusi xa e bejin gbilenfe ra Isirayila boxi ma. E to menni li e xa taae nun Ala xa horomolingira banxi birin nu bara kana. E naxa wali suxu nee yailanfe ra, konɔ e yaxuie naxa e tooɔ. Na kui Ala naxa Annabi Sakari nun Annabi Hage xεε Darisalamu alako e xa Isirayilakae ralimaniya.

Annabi Sakari xa masenyi foloma laamatunyi solomasaxan nan ma, naxee a masenma a Ala fama ne Isirayilakae malide e xa wali kui. A man a masenma a Ala fama ne sie paxankatade naxee na a xa pama tooɔfe. Ala limaniya fima ne a xa mixie ma Annabi Sakari xa masenyi saabui ra.

Isirayila xa xunnakeli mu findima fe fanyi ra e tan gbansan be. Dunija na a to Ala meenima Isirayila ma ki naxe, e fan danxaniyama ne Ala ma, e bira Isirayilakae foxo ra. Ala Isirayilaka nde rakelima naxan misaalima serexedube kuntigi ra. Na xeme findima Isirayila mange xungbe nan na, Ala xa Mixi Sugandixi, naxan e xun tima Ala xa kira ma.

Yi saate Ala naxan tongoxi Isirayila be a findima ne lonni belebele ra to mixie be. Ala wama ne dunija birin xa bira a xa seriye foxo ra, e xa la Ala xa xanunteya ra alako e xa kisi soto.

Xa a sa li adamadie tondima Ala xa mali ra, e sare jaaxi sotoma ne e jere ki xa fe ra. Ala wama mixi rakisife. Na nan a ra a naxa Marakisima xee won ma alako lanyi xa lu Alatala nun adama tagi. Ala xa na sooneya won birin be, won fan xa tin na ra. Amina.

Annabi Sakari xa Kitaabui

Laamatunyi singe: Gbilenfe Ala ma

¹ Dariyusi xa mangeya je firin nde kike solo-masaxan nde kui, Alatala naxa a masen Annabi Sakari be, Berecaya xa di, Ido xa mamadi fanyi, a naxe,

² «Alatala bara xono wo benbae ma.

³ Kono, i xa a fala, Mange Alatala xa masenyi nan ya: <N tan Mange Alatala bara a fala wo be, wo xa gbilen n ma. Na temui n fan gbilenma ne wo ma.

⁴ Wo naxa lu alo wo benbae. Singe namijonmese nu bara a masen e be, «Mange Alatala xa masenyi nan ya, wo gbilen wo xa fe jaaxie nun wo xa kewali jaaxie foxo ra.» Kono e mu e tuli mati n ma masenyi ra, e mu n xui suxu. N tan Alatala xa masenyi nan na ki.

⁵ Wo benbae na minden? Namijonmese go? E mu faxama xe?

⁶ N ma masenyi nun n ma seriyee, a mu wo benbae lixi?»

A to ge na masenyi ra, pama naxa tuubi, e fa a fala e boore be, «Mange Alatala bara won ma fe rabaxie sare ragbilen won ma.»

⁷ Kike fu nun keren nde xi moxonen nun naani nde, Sebati kike, Dariyusi xa mangeya je firin

nde, Alatala naxa a masen Annabi Sakari be, Bereƙaya xa di, Ido xa mamadi,

⁸ «To ƙɔɛ ra n bara yi laamatunyi to. Xeme nde nu na soe gbeeli fari, a nu tixi miriti wurie tagi fole kui. Soe gbeelie, soe fɔɔre, nun soe fiixee nu na a xanbi ra.

⁹ N naxa a maxɔrin, <N Marigi, munse na yee tan na?> Maleke naxan nu wɔyenma n na, a naxa a fala, <N a masenma ne i be.>

¹⁰ Mixi naxan nu tixi miriti wurie tagi, a naxa a fala, <Alatala xa xerae nan e ra naxee dunija ijerema.>

¹¹ E naxa dentege sa Alatala xa maleke be naxan nu tixi miriti wurie tagi, <Muxu bara dunija birin ijerɛ, dunija mixi birin raxaraxi, e na boɓesa kui.>

¹² Alatala xa maleke naxa a fala, <Mange Alatala, i fama kinikinide Darisalamu nun Yuda ya xa taae ma mun temui? I xonɔxi e ma kabi je tongo solofere.>

¹³ Alatala naxa na maleke ralimaniya, a a madundu, maleke naxan nu wɔyenma n na.»

¹⁴ «Na maleke naxa a fala n be, <I xa a fala, Mange Alatala xa masenyi nan ya: Darisalamu nun Siyon rafa n ma. N mu tinma e xa bira xanuntenyi gbete foxo ra.

¹⁵ N bara xonɔ si gbete ma naxee joxo a ma tɔɔre yo mu noma e lide. Singe n nu xonɔxi dondoronti n ma pama ma, kɔɔ sie tan bara nde sa n ma pama xa tɔɔre xun ma.»

¹⁶ «Na nan a ra, Alatala naxa a masen, <N man kinikinima ne Darisalamu ma, n man n ma banxi tima ne. Luuti ibendunma ne Darisalamu taa

xun ma alako na xa maniya, na taa man xa gbilen ti ra.› Mangε Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁷ I man xa a fala, ‹Mangε Alatala xa masenyi nan ya: Harige man luma n ma taae kui, n man Siyon madundu ma nε, n man Darisalamu sugandima nε.›»

2

Laamatunyi firin nde: Ferie nun xabuie

¹ N naxa yi laamatunyi to: N bara ferie naani to.

² N bara maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «Munse na yee ra?» A naxa n yaabi, «Senbemaε nan yee ra naxee Yudaya, Isirayila, nun Darisalamu rayensenxi.»

³ Na temui, Alatala naxa xabui naani masen n be.

⁴ N naxa maxorinyi ti, «Yee faxi munse rabade be?» A naxa n yaabi, «Yi ferie naani misaalixi senbemaε nan na naxee Yudaya rayensenxi mixi yo mu no a xunyi rakelide. Konon yi xabuie faxi e magaaxude nε, e si gbete senbemaε rabira, naxee kelixi Yudaya boxi xili ma alako e xa Yudayakae rayensen.»

Laamatunyi saxan nde: Maniya luuti

⁵ N naxa yi laamatunyi to: Xeme nde nu na, maniya luuti nu suxuxi a yi ra.

⁶ N naxa a maxorin, «I siga minden?» A naxa n yaabi, «N Darisalamu nan maniyafe, alako n xa a gboe nun a kuyeya kolon.»

⁷ Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa siga yare, maleke gbete naxa fa a ralande.

⁸ A naxa a fala a be, «I gi, sa a fala yi segetala be, a Darisalamukae nun xurusee fama ne wuyade han tete mu no e rabilinde sonon.»

⁹ Alatala xa masenyi nan ya: «N tan yati e makantama ne. N luma ne e be alo tete te daaxi, n ma nore fa lu e tagi.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo gi, wo wo gi!

Wo xa keli pamanε ma

naxan na koola ma.»

Alatala xa masenyi nan ya:

«Singe n nu bara wo rayensen ye duniya ma.

¹¹ Siyon mixie, wo wo gi.

Wo tan naxee na Babilon,

wo xa keli naa.»

¹² Mange Alatala naxa a masen n be,

a naxan xexi binye kui,

fe falafe yi sie xa fe ra naxee wo toooxi:

«Naxan a belexe dinma wo ra,

a luxi ne alo na kanyi bara a belexe din Ala ra.»

¹³ N na keli e xili ma,

e findi e xa konyie xa konyie ra.

Na kui wo a kolonma ne

a Mange Alatala nan n xexi.

¹⁴ «Darisalamukae, wo wo xui ite seewe kui,

barima n fama ne lude wo tagi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁵ Si wuyaxi fama ne Alatala ma na loxe,

e fa findi n ma pama ra.

N luma ne wo tagi,

wo fa a kolon

a Mange Alatala nan n xexi wo ma.

¹⁶ Yudaya man findima Alatala gbe nan na

a xa bɔxi seniyeŋxi kui.

A man fama ne Darisalamu sugandide.

¹⁷ Adamadi birin xa a sabari Alatala be,
a na kelife a xa yire seniyeŋxi.

3

Laamatunyi naani nde: Serexedube kuntigi

¹ A naxa serexedube kuntigi Yosuwe masen n be, a nu tixi Alatala xa maleke ya i. Sentane nu tixi a yirefanyi ma a xa a toɔɔɛɛ.

² Alatala naxa a fala Sentane be, «N tan, Alatala naxan Darisalamu sugandixi, n bara a fala i be Sentane, i sabari! Yege xuntunyi xa mu na yi xeme ra naxan baxi te de i?»

³ Yosuwe nu tixi maleke ya i, dugi noxoɔxi nan nu ragoroxi a ma.

⁴ Maleke naxa a fala a booree be naxee nu tixi Yosuwe seeti ma, «Wo dugi noxoɔxie ba a ma.» A man naxa a fala Yosuwe be, «A mato, n bara i xa yunubi ba, n bara dugi tofanyie ragoro i ma.»

⁵ N naxa a fala, «Wo xa xunyi ratofan se seniyeŋxi doxo a xunyi ma.» E naxa xunyi ratofan se seniyeŋxi doxo a xunyi ma, e naxa dugie ragoro a ma. Alatala xa maleke nu tixi naa.

⁶ Alatala xa maleke naxa yi masenyi ti Yosuwe be,

⁷ «Mange Alatala xa masenyi nan ya: Xa i jere n ma kirae xon, xa i n ma yaamarie suxu, i fama ne n ma banxi rapereɛde, i fa n ma tete makantade. Na temui i yire sotoma ne be yee tagi.

⁸ Serexedube kuntigi Yosuwe, i tan nun naxee doxoɔxi i ya i, wo wo tuli mati. Wo bara findi

misaali ra. N fama n ma konyi xεede, naxan xili <Salonyi.>

⁹ Wo xa gεme mato n naxan dɔxɔxi Yosuwe ya i. Ya solofere na na gεme kerenyi ma. N sebeli tima ne a ma, n man fa yi bɔxi xa yunubi ba lɔxɔe keren kui.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁰ «Na lɔxɔe, wo wo boore xilima ne, wo xa lu yire keren wo xa weni bili nun xɔre bili bun ma.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

4

Laamatunyi suuli nde: Lanpui dɔxɔ se

¹ Maleke naxan nu wɔyenma n na, a naxa fa n naxunude, alɔ e mixi raxunuma ki naxe xixoli ma.

² A naxa n maxɔrin, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N lanpui dɔxɔ se xεema daaxi nan toxi, bitire na a xuntagi, ture ra a kui. Lanpui solofere gbakuxi a ma, ture gorode solofere, ture rasoma na lanpui soloferee kui.

³ Oliwi wuri bili firin tixi ture bitire seeti firinyie ma, keren a yirefanyi ma, keren a kɔɔla ma.»

⁴ N naxa maleke maxɔrin, naxan nu wɔyenma n na, «N marigi, munse na yee ra?»

⁵ A naxa a fala n be, «I mu a kolon?» N naxa a yaabi: «N marigi, n mu a kolon.»

⁶ Na temui a naxa a masen n be, «Alatala xa masenyi nan ya, a naxan tixi Sorobabeli be, <Wo senbe mu nɔma sese ra. N tan nan Xaxili nɔma a rabade.> Mange Alatala xa masenyi nan ya.»

⁷ «Geya xungbe naxan na Sorobabeli ya ra, n na findima ne fili ra. A fama ne gεme fanyi

raminide banxi ti se ra, pama fa a fala e xui itexi ra, «Ala xa hinne a ra, Ala xa hinne a ra!»

⁸ Alatala naxa yi masenyi ti n be,

⁹ «Sorobabeli bara yi banxi ti folo, a man a raponma ne.» Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xexxi wo yire.

¹⁰ Nde yoma fe folo xuri ma? Nama na wali se to Sorobabeli belexe, e palexinma ne.

Maleke naxa a fala n be, «Na lanpui solofere findixi Alatala yae nan na naxee dunija iperema.»

¹¹ N naxa a maxorin a ma, «Munse na na oliwi wuri bili firinyi ra, naxee na lanpui doxo se yirefanyi ma nun a koola ma?»

¹² N man naxa a maxorin a ma, «Munse na na oliwi salonyi firinyie ra, naxee na ture gorode xema daaxi firinyie seeti ma, oliwi ture dangima naxee kui?»

¹³ A naxa a fala n be, «I mu a kolon e naxee misaalixi?» N naxa a yaabi, «N marigi, n mu a kolon.»

¹⁴ A naxa a fala n be, «Mixi firin nan e ra Ala naxee sugandixi, a ture ifili e xunye ma, e xa wali dunija birin Marigi be.»

5

Laamatunyi senni nde: Danke keedi

¹ N man naxa laamatunyi to naxan findixi keedi makuntanxi ra koore ma.

² Maleke naxa n maxorin, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N keedi makuntanxi nan toxi koore ma, a kuya nongon ya maxoren, a igbo nongon ya fu.»

³ A naxa a fala n be, «Danke sebexi na keedi ma naxan masenxi boxi yire birin. A sebexi muɓeti nun mixie nan be, naxee e kalima wule ra, e birin fama ne keride yi boxi ma.

⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «N yi danke rasoma ne muɓetie xa banxie kui, a nun mixi naxee e kalima n xili ra kono e fa wule fala. Na danke luma ne e xa banxie kui han a birin kana.»»

Laamatunyi solofere nde: Gine na busali kui

⁵ Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa makore n na, a fa a fala n be, «A mato naxan na minife yakosi.»

⁶ N naxa a maxarin, «Munse a ra?» A naxa n yaabi, «Busali nan a ra, jama xa fe jaaxie na naxan kui.»

⁷ Derakote binye to ba a de ra, a naxa a to gine nde doxoxi a kui.

⁸ Maleke naxa a fala n be, «Fe jaaxi misaali nan yi gine ra.» A man naxa gine radin busali kui, a fa a de rakoto derakote binye ra.

⁹ N to n ya rakeli, n naxa gine firin to. Gabutenyi gbongboe daaxie nu na e ma, e nu na jerefe koore ma. E naxa na busali tongo, e a xanin koore ma.

¹⁰ N naxa maleke maxarin, naxan nu woyenma n na, «E na busali xaninfe minden?»

¹¹ A naxa n yaabi, «E na a xaninfe Babilon boxi nan ma, e banxi tima a be dennaxe, a xa lu naa.»

6

Laamatunyi solomasaxan nde: Soori ragise naani

¹ N man naxa laamatunyi to. Sɔɔri ragise naani nu na minife geya firinyie longori ra. Na geyae nu yailanxi yoxui nan na.

² Soe gbeelie nan nu na sɔɔri ragise singe bendunfe, soe fɔɔrɛɛ nan nu na sɔɔri ragise firin nde bendunfe,

³ soe fiixɛɛ nan nu na sɔɔri ragise saxan nde bendunfe, soe makatunxie nan nu na sɔɔri ragise naani nde bendunfe.

⁴ N naxa malekɛ maxɔrin, naxan nu wɔyɛnma n na, «N marigi, munse yee ra?»

⁵ Malekɛ naxa n yaabi, «Foye naani nan e ra, Dunija Marigi na naxee ramifife.

⁶ Soe fɔɔrɛɛ sigama jamanɛ kɔɔla nan ma, soe fiixɛɛ sigama jamanɛ sogegorode nan ma, soe makatunxie sigama jamanɛ yirefanyi nan ma.»

⁷ Yi soe senbɛmae to nu wama sigafe dunija ipɛrɛde, malekɛ nde naxa a fala e bɛ, «Wo siga bɔxi ipɛrɛde.» E naxa keli keren na.

⁸ Ala naxa a fala n bɛ a xui itexi ra, «I bara a mato, naxee sigaxi jamanɛ kɔɔla ma, e bara n waxɔnfe raba naa.»

Yosuwe xa mangɛya

⁹ Alatala xa masenyi nan ya:

¹⁰ «Xeledayi, Tobiya, nun Yɛdaya na fa kelife konyiya kui Babilɔn bɔxi ma, i xa e xa fan-gadamae rasuxu. Na lɔxɔɛ i xa siga Sofoni xa di Yosiya yire

¹¹ na gbeti nun na xɛɛma ra. I xa mangɛya tɔnxuma rafala na ra, i fa a dɔxɔ sɛrɛxɛdubɛ kuntigi Yosuwe xun ma, Yehosadaki xa di.

¹² I xa a fala a be, <Mange Alatala xa masenyi nan ya: Yi mixi naxan xili «Salonyi.» Na salonyi bulama ne, a fa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ti.

¹³ A tan nan Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tima, mangeya tɔnxuma luma ne a yi, a dɔxo a xa kibanyi kui, a nama yamari. Serexedube nde fan dɔxoma ne a xa kibanyi kui. Bɔnesa lu e firinyi tagi.>

¹⁴ Mangeya tɔnxuma luma ne Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui Helemi, Tobiya, Yedaya, nun Sofoni xa di Heni yi ra.»

¹⁵ «Mixi naxee makuya, nee fama ne Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tide. Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xexi wo ma. Na birin fama ne rabade xa wo wo Marigi Alatala xui suxu a fanyi ra.»

7

Sunyi

¹ Dariyusi xa mangeya je naani nde, Kisilewi kike solomanaani nde, xi naani nde lɔxoɛ, Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari be.

² Betelikae nu bara Sareseri nun Regemi Meleki nun e xa mixie xee Alatala maxandide.

³ E man xa Mange Alatala xa serexedubee, naxee nu na hɔrɔmɔbanxi kui, a nun namipɔnmsee maxɔrin, «Muxu lan muxu xa muxu wa xui ramini kike suuli nde ra, muxu xa sunyi suxu alo muxu a rabaxi je wuyaxie ra ki naxe?»

⁴ Mange Alatala naxa masenyi ti n be yi ki,

⁵ «Nama nun serexedubee maxɔrin n be, <Wo to nu sunyi suxuma sunnunyi kui na kike suuli

ndee nun na kike solofere ndee ꞑe tongo solofere bun ma, wo nu sunma n tan nan be?

⁶ Wo to nu wo deɣema nun wo wo minma, wo mu a rabaxi wo yete xa be?

⁷ Alatala mu na masenyi mooli ti a xa namijonme singee saabui xa ra, Darisalamu nun a rabilinyi nu sabatixi boɣesa kui temui naxe? Na temui, mixie nu na Negewi nun Sefela boxi ma.»»

⁸ Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari be yi ki,

⁹ «Mange Alatala xa masenyi nan ya: <Wo xa kiiti sa tinxinyi kui. Wo xa hinne wo boore ra kinikini kui.

¹⁰ Wo naxa kaɗe ginɛe, kiridie, boxi xɔɗe, nun setaree toɔɔ. Wo naxa nate jaaxi tongo wo boɗe kui wo booree xa fe ra.»

¹¹ Kɔɔ e mu tin na masenyi ra, e naxa e kobe so, e mu e tuli mati na ra.

¹² E boɗe naxa xɔɔɔ alo diyaman, e naxa tondi Mange Alatala xa seriyɛ suxude, a Xaxili Seniyenxi nu bara naxan nasamba namijonme singee ma. Na nan a ra Mange Alatala naxa xɔɔ e ma a belebele ra.

¹³ A to e xili, e naxa tondi a xui suxude. Yakɔsi, xa e tan bara a xili, a mu e xa maxandi suxuma de.» Mange Alatala xa masenyi nan ya,

¹⁴ «N e rayensen ne sie birin ya ma e mu naxee kolon. E to keli e xa boxi ma, dennaxe nu bara rabɛɛin, mixi yo mu dangima dennaxe, mixi yo mu sigama dennaxe. Boxi fanyi findi gbaloe boxi ra e tan nan saabui ra.»

8

Ala xa laayidi Darisalamu xa fe ra

¹ Mange Alatala xa masenyi nan ya:

² Mange Alatala naxa a masen, «N mu wama n firin nde xɔn Siyon. N ma pama xa fe xɔrɔxɔ n ma ki fanyi.»

³ Alatala naxa a masen, «N man fama nɛ Siyon, n xa lu wo tagi Darisalamu. Darisalamu fama nɛ xilide <Taa nɔndila.> Mange Alatala xa geya fama nɛ xilide <Geya Seniyenxi.>»

⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya: «Xɛmɔxie nun pɛlɛxɛforie man luma nɛ Darisalamu malan yire, yisuxuwuri suxu e yi e xa simaya xɔnnakuye xa fe ra.

⁵ Dimɛdie fan luma nɛ bere ra taa malandee.»

⁶ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Hali a fa findi tɛrenna ra yi waxati pama dɔnxɔɛ bɛ, Mange Alatala mu nɔma kaabade na fe ma.»

⁷ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «N nan n ma pama rakisima nɛ pamanɛɛ ma naxee kelima sogetede nun sogorode.

⁸ N e ragbilenma nɛ Darisalamu. E findima nɛ n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra nɔndi nun tinxinyi kui.»

⁹ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo wo senbɛ so, wo tan naxee nu bara yi masenyi mɛ namipɔnmɛɛ saabui ra Mange Alatala xa banxi kɔɔrin tɛmɛi naxɛ. Wo wo senbɛ so alako yi banxi xa pɔn.

¹⁰ Beenu na wali xa fɔlɔ, wali sare yo mu nu na walikɛɛ bɛ. Hali ningee mu donse sɔtɔ e xa wali

kui. Wali birin mu nu noma sooneyade, barima n nu bara yaxuija ramini mixie tagi.

¹¹ Kono yakosi n mu yi jama donxoe tooroma alo singe.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «Bonesa luma ne boxi ma. Weni bilie bogima ne, boxi daxamui raminima ne, tune ye fama ne. N na birin soma ne yi jama donxoe yi ra e ke ra.

¹³ Singe Yudaya bonsoe nun Isirayila bonsoe findi ne danke ra sie tagi, kono yakosi, n to wo rakisi, wo findima ne e be saabui ra e barake soto. Wo naxa gaaxu, wo wo senbe so.»

¹⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Wo benbae to n naxono, n naxa nate tongo n xa wo jaxankata. N mu tin gbilende na nate foxo ra.

¹⁵ Kono yakosi n bara nate tongo, n xa fe fanyi raba wo be, Darisalamu nun Yudaya bonsoe. Wo naxa gaaxu.

¹⁶ Wo xa yi masenyi rabatu: Wo xa nondi fala wo boore be, wo xa kiiti sa nondi nun tinxinyi kui.

¹⁷ Naaxuija naxa lu wo bone kui wo booree mabiri. Wo naxa wo kali wule kui, barima na fe moli mu rafan n ma.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁸ Mange Alatala xa masenyi nan ya,

¹⁹ «Mange Alatala naxa a masen wo sunyi naxee suxuma kike naani nde, kike suuli nde, kike solofere nde, nun kike fu nde ra, nee xa findi sali seewe daaxie ra. Nondi nun bonesa xa rafan wo ma.»

²⁰ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Mixi gbege fama ne fade kelifé jamané gbeteé ma.

²¹ Mixie luma siga ra yire gbete e sa a fala mennikae be, <Won xee Mange Alatala maxandide, won birin na a ra.>

²² Senbema wuyaxie kelife jamanε gbete ma, e fama ne Mange Alatala fende Darisalamu, e a maxandi.»

²³ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «Na loxoe jamanε gbete mixi fu fama ne kankande Yuwifi keren ma, e fa a fala a be, <Won birin na a ra, barima muxu bara a kolon Ala na wo fe ma.>»

9

Si gbete xa kiiti

¹ Alatala bara masenyi xoxoxe ti Xadaraki xa boxi xa fe ra. Na masenyi bara Damasi taa fan li. Alatala gbe nan adamadi birin na, Isirayila bonsoe fan a gbe.

² Na masenyi bara Xamata taa li, naxan na Damasi naaninyi mabiri. A bara Tire nun Sidon fan li, hali lonnilae nan to e ra.

³ Tire bara taa makantaxi ti, a xa gbeti bara gbo alo meyeniyi, a xa xema bara gbo alo boora.

⁴ Konō Marigi na birin bama ne a yi, a a xa tete radin baa ma, a fa taa gan.

⁵ Asikalon na na to, a fan luma ne gaaxui kui.

Gasa nun Ekiron fan gaaxuma ne, e serenma ne barima e xa xunnakeli bara findi yaagi ra.

Gasa mange faxama ne,

mixi yo mu luma Asikalɔn sɔnɔn.

⁶ Si masunbuxi fama nɛ sabatide Asidodi.
«N Filisitakae xa yetɛ igboɔa ragoroma nɛ.

⁷ N faxɛ tife ɲɔnma nɛ mɛnni.»

Nama dɔnɔɔɛ fama nɛ birade muxu Marigi Ala
fɔxɔ ra.

E sabatima nɛ Yudaya xabilɛɛ ya ma.

Ekiron luma nɛ alɔ Yebusu.

⁸ «N na n ma banxi kanta ma nɛ,
alako sɔɔri gali yo naxa a kana.

Naxan fama, naxan dangima,
e mu nɔma sese ra,

barima yakɔsi n ɲɛngi saxi a xɔn ma.»

⁹ Siyonkae, wo xa ɲɛlexin.

Darisalamukae, wo xa wo xui ite sɛɛwɛ kui.

Wo xa mangɛ na fafe wo yire.

A tinxin. A kisixi.

A mu a yetɛ igboma,

a soma taa kui sofale nan fari,

sofale xɛmɛma, sofale ginɛma xa di.

¹⁰ «N sɔɔri ragise bama nɛ Efirami bɔxi ma,
n soee bama nɛ Darisalamu.

Gereso xalie mu luma naa.»

A bɔɲɛsa nan masenma sie bɛ.

A xa mangɛya xungboma nɛ yire birin,

kelifɛ baa xungbe ma, a sa dɔxɔ xure xungbe ra.

¹¹ «N bara wo xa mixi suxuxie xun sara
won ma saatɛ xa fe ra

naxan xirixi sɛrɛxɛ wuli daaxi ra.

E nu na fe xɔrɔxɔɛ kui,

alɔ mixi naxee ragoroxi kɔlɔnyi nde kui, ye mu
na naxan kui.

¹² Wo xa gbilen taa makantaxi kui,

wo tan geelimanɛ naxee xaxili tixi n na.

To n xa a fala wo be,
n wo harige ragbilenma ne wo ma,
n man fa a xunmasa.

¹³ Yudaya findima ne n ma xali ra.

Eframi luma ne alo n ma tanbee.
Siyonikae findima ne n ma soorie ra
Girekikae xili ma.

N ma santidegema nan i ra.»

¹⁴ Alatala a yete makenenma ne e be,
a xa tanbe lu alo seyamakonyi.

Marigi Alatala sara fema ne,
a lu alo turunnaade.

¹⁵ Mange Alatala e makantama ne.

E xa geresosee kanari rabama ne,
e wuli ifili alo serexedubee
naxan xuruse kon naxabama,
e fa na wuli kasan serexebade ma.

¹⁶ E Marigi Alatala e rakisima ne na loxoε,
alo xuruse demadonyi a xa xurusee kantama ki
naxe.

Ala xa nama luma ne alo diyaman naxan yan-
bama boxi ma.

¹⁷ E tofanma ne, e rayabu.

Baloe fanyi segetalae xungboma ne,
minse fanyie sungbutunyie rayabu.

10

Ala xa hinne

¹ Wo xa Alatala maxandi jeme temui.
Alatala fama ne tune belebele ra wo be,
alako wo xa xee xa fan.

² Kuyee wule falama,
sematoee mu nondi toma,

e xiyee fasarima wule ra,
 e xa madundui fufafu na a ra.
 Na birin bara a niya pama xa loe alo xurusee.
 E na toore kui barima xuruse demadonyi mu na
 e be.

³ N bara xono na xuruse demadonyie ma.
 N e xa yareratie paxankatama ne.
 Yudaya luma ne alo Mange Alatala xa xurusee,
 a menima ne e ma.
 E fama ne binye sotoe,
 alo soori mange xa soe.

⁴ Mixi nde kelima ne Yudaya
 naxan misaalima geme ra banxi tixi naxan fari,
 naxan misaalima wuri ra kiri banxi xirixi naxan
 na,
 naxan misaalima xali geresose ra.
 Mange birin fatanxi Yudaya bonsoe nan na.

⁵ Yudayakae findima ne senbemaie ra,
 naxee e yaxuie maboronma gere kui,
 barima Alatala na e fe ma.
 E yaxuie xa soe ragimae luma ne yaagi kui.

⁶ «N Yudaya bonsoe xun nakelima ne,
 n Yusufu bonsoe rakisi,
 n e xa taee yailan,
 barima n bara kinikini e ma.
 E fama ne lude alo n mu e rabepin.
 E Marigi Alatala nan n na,
 n e xa duba suxuma ne.

⁷ Efirami bonsoe fan findima ne senbemaie ra.
 E seewama ne dangife siisilae ra.
 E xa die na birin toma ne, e fan jlexin.
 E birin boje seewama ne Alatala xa fe ra.

⁸ N nan n ma pama maxilima ne, n xa e xun sara,

e xa wuya dangife singe ra.

⁹ Hali n to e rayensenxi sie ya ma,
e e ratuma ne n ma fe ma yire makuye.
E tan nun e xa die kisima ne,
e man fa gbilen e xonyi.

¹⁰ N e rafama ne kelifa Misira boxi ma,
n e malan kelifa Asiriya boxi ma.
N man Galadi nun Liban boxi fima ne e ma,
kono e konti dangima ne na birin na.

¹¹ E xa toore bara lu alo baa mawonyie,
kono Ala na mawonyie ragoroma ne.
Nili xure bara a niya e xa lu konyiya kui,
kono na xure bara xori.
Asiriya xa yete igbona goroma ne,
Misira xa mangeya non.

¹² N tan nan e senbe soma,
e fama ne jere de n xili ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

11

Xuruse demadonyie

¹ Liban boxi, i xa wuri birin fama ne gande.

² Wo fama ne wade wo xui itexi ra,
barima sipire, sediri, nun konde bilie fama ne
birade.

Basan wondi belebele bara kana.

³ Xuruse demadonyie wama ne,
barima fili bara kana.
Yetee xaapema ne,
barima Yuruden fotonyi bara kana.

⁴ N Marigi Alatala a masen ne,
«Wo xa xurusee de madon,
naxee fama faxade.

5 Mixi naxee e sarama
 e fama ne e kon naxabade kinikinitarepa kui.
 Naxee e matima e a falama ne,
 <Ala tantu.
 N bara banna.>
 Xuruse demadonyie mu kinikinima e ma.»

6 Alatala xa masenyi nan ya:
 «N fan mu kinikinima yi pama ma.
 N bara e birin lu e boore yi ra,
 e xa mangε yi ra,
 alako pama xa paxankata.
 N mu mixi yo ratangama na ma.»

7 Na kui n naxa xurusee tōōrōxi de madon,
 naxee nu lanxi e xa faxa. N naxa yisuxuwuri
 firin tongo. N naxa keren xili sa «Hinne,» boore
 «Lanyi.» N naxa xurusee de madon.

8 N naxa xuruse demadonyi saxan keru kike
 keren bun, barima e mu rafanxi n ma sōnōn, n
 fan mu rafanxi e ma.

9 N naxa a fala xurusee be, «N mu wo de
 madonma sōnōn. Naxan lan a xa faxa, a xa faxa.
 Naxan lan a xa siga, a xa siga. Naxan lan a xa lu
 be, a xa a boore faxa.»

10 N naxa n ma yisuxuwuri tongo naxan xili
 «Hinne,» n naxa a igira. Na misaalixi saate nan
 na naxan xirixi n tan nun sie birin tagi. Na saate
 bara kana.

11 N to na kana xurusee tōōrōxi ya xōri, e naxa
 a kolon n nu bara Alatala xa masenyi fala.

12 N naxa a fala e be, «Xa a wo kenēn, wo n ma
 wali sare fi n ma, xa na mu a ra wo a lu na.» E
 naxa kōbiri kole tongo saxan fi n ma wali sare
 ra.

¹³ Alatala naxa a fala n be, «Xa e n ma wali tide toma na ki ne, a sare mu gbo, a wole. Feje yailanma xa na tongo.» N naxa na kobiri kole tongo saxan tongo, n naxa e wole Alatala xa banxi kui mixi nde be naxan feje yailanma.

¹⁴ Na dangi xanbi, n naxa n ma yisuxuwuri igira naxan nu xili «Lanyi,» barima lanyi mu na Yudaya nun Isirayila tagi sonon.

¹⁵ Alatala naxa a fala n be, «I man xa xuruse demadonyi xaxilitare xa walisee tongo.

¹⁶ N xuruse demadonyi rakelima ne yi boxi ma naxan mu a jengi sama xurusee xon ma. Xa xuruse keren bara le, a mu sigama a fende. Xa keren bara maxonon, a mu a dandanma. Xa keren bara xungbo folo, a a sube birin donma ne han a a tore li.»

¹⁷ «Naxankate na xuruse demadonyi jaaxi be, naxan xurusee rabejinma.

Santidegema xa a belexe sege,
a xa a ya sonon.

A belexe naxa no fefe ra,
a ya naxa fe yo to.»

12

Yudaya xa xunnakeli

¹ Alatala bara masenyi xoxoxe ti Isirayila xa fe ra.

Alatala xa masenyi nan ya,
naxan koore nun boxi daaxi,
naxan xaxili so adamadi yi ra:

² «N fe xungbe rabama ne Darisalamu be, dunija sie tagi.

Mixi na fa Darisalamu gereḁe,
n kaabanako rabama ne Yudaya be.

³ Na loxoḁe, n Darisalamu findima ne gemε binye
ra si birin be.

Naxan katama na itefe ra,
na kanyi maxonoma ne.
Duniya si birin malanma ne a xili ma.»

⁴ Alatala xa masenyi nan ya:
«Na loxoḁe, n soori nun a xa soe radaxuma ne.
N nee findi donxui ra.
N Yudaya bonsoḁe matoma ne,
n nan n jengi sa e xon ma.

⁵ Yudaya mangεe a falama ne e boje kui,
‹Darisalamukae senbe gboxi
e Marigi Alatala nan saabui ra.›

⁶ Na loxoḁe, n Yudaya mangεe luma ne
alo te wolenxi yege xora,
xa na mu alo te na din sexe ra.
E fama ne si birin halakide naxan na e rabilinyi.
Darisalamu mu kanama.

⁷ Alatala Yudaya taae nan singe rakisima,
alako Dawuda xabile nun Darisalamukae
xa binye naxa dangi Yudaya mixie ra.

⁸ Na loxoḁe, Alatala Darisalamukae makantama
ne.
Ala a niyama ne mixi taganxi xa Dawuda senbe
soḁo.

Dawuda xabile senbe gboma ne Ala saabui ra.
Alatala xa maleke a jereḁa ne e ya ra.

⁹ Na loxoḁe, n si birin halakima ne
naxee Darisalamu gerema.

¹⁰ N hinne nun kinikini luma ne
Dawuda xabile nun Darisalamukae xaxili ma.

E fama ne e ya rafindide n ma, e n tan naxan
soxoxi.

E sunnunma ne n ma fe ra,
alo mixi naxan xa di singe bara faxes.

E e wa xui raminima na ki ne.

¹¹ Na loxoε, sunnunyi gboma ne Darisalamu,
alo Hadada Rimon sunnunxi Megido gulunba kui
ki naxe.

¹² Nama birin sunnunma ne xabile ki ma.

Dawuda xabile luma ne a xati ma.

Natan xabile fan luma ne a xati ma.

Xemeε nun ginεε mu sunnunma yire keren.

¹³ Lewi xabile luma ne a xati ma.

Simeyi xabile luma ne a xati ma.

Xemeε nun ginεε mu sunnunma yire keren.

¹⁴ Xabile birin luma ne a xati ma.»

13

Nama seniyenxi

¹ Na loxoε, dulonyi minima ne
naxan noma Dawuda xabile nun Darisalamukae
yunubi bade.

² Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Na loxoε, n kuyee xili bama ne wo de kui,
wo neεmu e ma.

N e xa namijonmee nun e xa seniyentarepa
kerima ne.

³ Xa mixi nde suusama namijonme masenyi tide,
a nga nun a baba naxan a barixi e a falama a be,
<I xa faxes, barima i bara wule fala Alatala xili
ra.>

A nga nun a baba naxan a barixi,
e a soxoma ne na masenyi xa fe ra.

⁴ Na loxoε, namijonmee birin yaagima ne

e xa masenyie xa fe ra.

E mu namijonme dugi ragoroma e ma sonon
alako e xa mixi madaxu.

⁵ E birin a falama ne,

«Namijonme mu n na.

Kabi n dimedi temui n xe nan tun safe.»

⁶ Konon e a maxorinma ne,

«Munse na yi nari ra i belexee ma?»

A e yaabima ne:

«N xanuntenyi nan n maxonoxi.»»

⁷ «Santidegema, keli n ma xuruse demadonyi xili
ma,

keli mixi xili ma naxan na n seeti ma.»

Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Santidegema, xuruse demadonyi faxa,
yexeee rayensen ye.

N fama ne yexesyore naxankatade.»

⁸ Alatala xa masenyi nan ya:

«Nama donon firin faxama ne,

konon a donon saxan nde baloma ne.

⁹ N na donon saxan nde sama ne te i,
n e raxunu alo gbeti.

N xa e mato alo xema.

A na n maxandi, n a xa duba suxuma ne.

N fama ne a masende, «N ma jama nan ya,>

a fan a masen, «Alatala nan muxu Marigi Ala
ra.»»

14

Alatala fa lonon

¹ Alatala xa lonon fafe.

Wo yaxuie wo harige itaxunma ne e boore ma
wo ya xori.

² N si birin malanma ne Darisalamu gere xili ma.
E soma ne taa kui, e banxi kana, e dutun ginɛe
ma.

E jama seeti xaninma ne konyiya kui,
e boore seeti lu taa kui.

³ Alatala kelima ne a sa na sie gere a gere ki ma.

⁴ Na loxoɛ Ala tima ne Oliwi geya fari,
naxan na Darisalamu ya ra sogetede mabiri.

Oliwi geya ibooma ne a tagi,
kelife sogetede han sogedorode.

Gulunba luma ne geya firin tagi,
keren na koɔla ma, keren na yirefanyi ma.

⁵ Na temui wo wo gima ne gulunba kui
n ma geyae tagi han Aseli.

Wo wo gima ne

alo wo wo gixi boxi xa serɛnyi ya ra ki naxe,
Yudaya mange Yusiya xa waxati.

Na temui n Marigi Alatala fama ne,
a nun a xa seniyentooɛ ra.

⁶ Na loxoɛ, naiyalanyi mu luma dunija ma,
yanbasee xunuma ne.

⁷ Yanyi nun koɛ mu na na loxoɛ.

Alatala nan na loxoɛ mooli kolon.

Kono nunmare temui naiyalanma ne.

⁸ Na loxoɛ, kisi ye minima ne Darisalamu,
seeti te sogetede baa mabiri,

seeti goro sogedorode baa mabiri.

A minima ne soge fure nun jemɛ temui.

⁹ Alatala nan findima dunija birin mange ra.

Na loxoɛ, Alatala nan keren fama batude,
a xili nan gbansan falama.

10 Darisalamu boxi rabilinyi birin
findima ne mere ra,
kelife Geba, sa doxo Rimon na,
Darisalamu yirefanyi ma.

Darisalamu xa fe itema ne, a xa noe fa yensen ye
kelife Bunyamin naade ma, sa doxo naade singe
ra,

han tunxui naade, han Xananeli koore banxi,
han mange xa weni yailande.

11 Mixie sabatima ne taa kui,
e mu halakima sonon.
Darisalamu luma ne bonesa kui.

12 Alatala fama ne fure jaaxi sinde sie ma
naxee Darisalamu gerexi.

E fate kiri birin boroma ne beenu e xa faxa.
E yae boroma ne e ya yili kui,
e nenyi boroma ne e de kui.

13 Na loxoe, Alatala mixie ya isoma ne,
e e boore suxu, e e boore bonbo.

14 Yudayakae gere tima ne Darisalamu.

E naafuli bama ne sie yi ra naxee na e rabilinyi,
xeema, gbeti, nun dugi gbegbe.

15 Na fure jaaxi mooli nde fan sinma ne xuruse
birin ma:
soee, sofalee, joxomee.

16 Darisalamu yaxui naxee mu faxaxi na kui,
nee luma ne te ra je birin Mange Alatala batude,
e xa Bage Ti Sali raba na.

17 Xa duniya xabile nde tondi sigade Darisalamu
Mange Alatala batude,
tune mu sinma e xa boxi ma.

18 Xa Misira xabile nde tondi sigade,

tunε mu goroma menni.
 Alatala xa fure jaaxi nan na ki,
 a naxan nagoro sie ma,
 naxee tondixi sigade Bage Ti Sali rabade.

¹⁹ Alatala Misira nun si birin jaxankatama na ki
 nε,
 naxee tondi sigade Bage Ti Sali rabade.

²⁰ Na λxωε, birin findima Alatala gbe nan na.
 A fama nε sebede tolonyie ma naxee gbakuxi
 soee ra,
 «Alatala gbe.»

Tunde naxee sube gbansan jinma
 Alatala xa hōromōbanxi kui,
 nee seniyenma nε alo yirabasee
 naxee rawalima serexebade seeti ma.

²¹ Tunde birin naxee na Darisalamu nun Yudaya,
 nee birin seniyenma nε,
 nee birin findima nε Mangε Alatala gbe ra.
 Mixi birin naxee fama serexe bade,
 nee fama nε tunde ndee ra alako e xa kuri so.
 Na λxωε, Kanaan kaafiri yo mu soma
 Mangε Alatala xa banxi kui.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2